

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 214.174 van 24 juni 2011
in de zaak A. 193.160/X-14.251.**

In zake : 1. Frans DE BRABANDERE
 2. Rosa DEMEULEMEESTER
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Jo Goethals
 kantoor houdend te 8850 ARDOOIE
 Brugstraat 39
 bij wie woonplaats wordt gekozen
 en
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Marc Doutreluingne
 kantoor houdend te 8500 KORTRIJK
 H. Consciencestraat 9

tegen :

1. de stad HARELBEKE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Arnoud Declerck
 kantoor houdend te 8530 HARELBEKE
 Kortrijksesteenweg 387
 bij wie woonplaats wordt gekozen
2. de deputatie van de provincieraad van WEST-VLAANDEREN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Bart Staelens
 kantoor houdend te 8000 BRUGGE
 Gerard Davidstraat 46, bus 1
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 26 juni 2009, strekt tot de nietigverklaring van “het besluit van de deputatie van de provincie West-Vlaanderen dd. 19 maart 2009 (B.S. 27 april 2009) houdende de goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) ‘Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste’, voor de gemeente Harelbeke en het daaraan

voorafgaande besluit van de gemeenteraad van de gemeente Harelbeke dd. 10 november 2008, houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) ‘Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste’”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Ann Van Mingeroot heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partijen hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 28 januari 2011.

Staatsraad Jan Clement heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Jo Goethals, die tevens loco advocaat Marc Doutreluingne verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Séverine Vermeire, die loco advocaat Arnoud Declerck verschijnt voor de eerste verwerende partij, en advocaat Saartje Callens, die loco advocaat Bart Staelens verschijnt voor de tweede verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Ann Van Mingeroot heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De verzoekende partijen zijn eigenaar en/of uitbater van de hoeve “Hof ter Coutere”, gelegen ten zuiden van de Vaarnewijkbeek te Harelbeke (Bavikhove), alsook van omliggende akkers en weiden gelegen ten zuiden en ten noorden van deze beek. Het perceel met de hoeve is overeenkomstig het bij koninklijk besluit van 4 november 1977 vastgestelde gewestplan Kortrijk gelegen in natuurgebied. Ook de percelen gelegen ten westen en ten oosten van het eerstgenoemde perceel bevinden zich in natuurgebied. Ten noorden van het eerstgenoemde perceel, aan de overzijde van de Vaarnewijkbeek, bevindt zich agrarisch gebied en ten zuiden ervan woonuitbreidingsgebied.

4. Op 26 mei 2005 keurt de bestendige deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Harelbeke goed. Over de hoeve “ter Coutere” wordt in het richtinggevend gedeelte onder de hoofding “Ontwikkelingsperspectieven voor de deelstructuren” het volgende bepaald:

“SPECIFIEK BELEID VOOR DE HOEVE ‘TER COUTERE’

De hoeve ‘ter Coutere’ is gelegen in de beekvallei van de Vaarnewijkbeek. Gans deze beekvallei is in het gewestplan bestemd als natuurgebied, met als gevolg dat aan de hoeve geen enkele instandhouding of verbouwing meer mogelijk is.

Momenteel is deze hoeve nog steeds actief, maar om de landbouwactiviteiten nog leef- en werkbaar te houden, zijn de gebouwen heel dringend aan renovatie toe.

Omwille van het hoogdringend karakter wenst de stad specifiek voor deze hoeve de problematiek van zonevreemdheid op te lossen. Door de hoeve toekomstperspectieven te bieden, wordt een landschappelijke en architecturaal waardevolle hoeve van uitdoving gespaard en wordt een normaal functioneren van de boerderij gegarandeerd. Deze optie laat tevens toe om de gebouwen aan te passen en eventueel uit te breiden in functie van de huidige bedrijfsvoering. Bij renovatie of indien nieuwe volumes worden (aan)gebouwd, dienen de gebouwen door de vormgeving en de materiaalkeuze te passen binnen de landelijke omgeving.

Omwille van de cultuurhistorische waarde van de hoeve (vierkantshoeve) en de landschappelijke omkadering, wordt de hoeve geselecteerd als waardevol gebouw. Binnen de mogelijkheden aangegeven in het ruimtelijk kader voor plattelandstoerisme (...) kunnen toeristisch-recreatieve plattelandsactiviteiten (...) aan de actieve hoeve worden

gekoppeld. Enkel functionele verbouwingen (...) worden toegestaan om dit mogelijk te maken.

Er dient een ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt te worden om deze verschillende ontwikkelingsperspectieven concreet aan te duiden”.

5. Op een bij het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Harelbeke horende afbeelding van de gewenste ruimtelijke structuur staat de hoeve “Hof ter Coutere” in de noordoostelijke hoek van een zeshoek die ingekleurd is als “grondgebonden en grondloze land- en tuinbouw als hoofdgebruiker”.

6. In het bindend gedeelte van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Harelbeke wordt de Vaarnewijkbeek binnen de natuurlijke structuur geselecteerd als lokale ecologische verbinding. Het richtinggevend gedeelte van het structuurplan voorziet verder in het aanduiden van bouwvrije zone ter hoogte van de Vaarnewijkbeek. In het richtinggevend gedeelte van het structuurplan wordt onder de hoofding “Ontwikkelingsperspectieven voor de deelruimten” het volgende gesteld:

“→ Ontwikkelen van de beekvallei van de Vaarnewijkbeek tussen Bavikhove en N36 als waardevolle open-ruimtecorridor

Voor deze zone worden volgende ontwikkelingsperspectieven geformuleerd:

- De strook tussen de Vierkeerstraat en de Bavikhooftsestraat, grenzend aan de N36, wordt beleidsmatig aangeduid als ecologisch waardevolle groenstrook. Deze groenstrook wordt eveneens voorzien aan de overzijde van de Bavikhooftsestraat (tussen bebouwing Afspanningsstraat en N36).
- De aangrenzende boerderij mag er blijven en uitbreiden, mits deze uitbreiding landschappelijk geïntegreerd wordt. Bij uitdoving van de agrarische bedrijvigheid mag de boerderij geheel of gedeeltelijk worden gewijzigd naar een woonfunctie, voor zover de omvorming beperkt blijft tot één residentiële woning. Ook laagdynamische, aan het buitengebied gekoppelde, recreatieve en/of educatieve functies kunnen binnen de bestaande hoevegebouwen worden opgestart”.

7. In het richtinggevend gedeelte van het structuurplan wordt onder de laatstgenoemde hoofding ook het volgende gesteld:

“Omwille van de landschappelijke en/of natuurlijke waarde van de omgeving van de Vaarnewijkbeek en de open-ruimtelijk naar Kuurne zijn bovenstaande ontwikkelingsperspectieven voor de open ruimte beperkt van toepassing. De stad bepaalt onderstaande toekomstmogelijkheden voor deze gebieden.

→ Behouden van Vaarnewijkbeek als (rand-)stedelijk groenelement

Behalve ter hoogte van de N36 en de oude Rijksweg N36d, is de valleikom van de Vaarnewijkbeek weinig versnipperd en heeft de beek nog haar natuurlijke loop. In de gewenste ruimtelijke structuur van Harelbeke wordt vooropgesteld om de Vaarnewijkbeek als (rand-)stedelijk groenelement (te) behouden.

Volgende ontwikkelingsperspectieven worden vooropgesteld:

- De beekvallei van de Vaarnewijkbeek wordt geselecteerd als lokaal structurerend lineair element binnen de gewenste landschappelijke structuur. Het beleid voor structurerende elementen is gericht op het behouden en versterken van de visuele kwaliteit en herkenbaarheid van de beek in het omliggende landschap.

De beek is eveneens interessant voor natuurontwikkeling. De beek wordt daarom opgenomen binnen de lokale ecologische infrastructuur. De betekenis van de beek kan worden versterkt door het uitbreiden van de aanwezigheid van KLE's.

Toch dient de huidige afbakening van het natuurgebied (gewestplan) in de omgeving van de beekvallei van de Vaarnewijkbeek ter hoogte van de boerderij herbekeken te worden, ten voordele van de landbouwactiviteiten van deze boerderij. De bestemming als natuurgebied biedt immers geen ontwikkelingsperspectieven voor deze zonevreemde historische bebouwing. De ontwikkelingsmogelijkheden voor de hoeve 'Ter Coutere' zijn uitgebreid beschreven in de gewenste agrarische structuur.

- Op het kruispunt van de Oude Rijksweg (N36d) met de Kuurnsestraat zijn een aantal woningen eveneens gelegen in het natuurgebied (volgens het gewestplan) van de Vaarnewijkbeek. Gezien deze woningen niet geïsoleerd gelegen zijn en aansluiten bij woongebied van Overleie, wordt geopteerd om de (ver)bouwmogelijkheden te verruimen t.o.v. de huidige mogelijkheden. De woningen worden m.a.w. beschouwd als verspreide zonevreemde woningen gelegen buiten een kwetsbaar gebied.

Omwille van de hoogdringende problematiek van een aantal functies in en grenzend aan de vallei van de Vaarnewijkbeek zal de opmaak van (een) R.U.P.(s) op korte termijn noodzakelijk zijn. Ter compensatie van het verlies aan natuurgebied wordt een waardevolle groenstrook aangeduid langs de N36 (zie ook landelijk woongebied)".

8. Op 3 juli 2008 keurt de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan "Hof ter Coutere" van de stad Harelbeke goed. In het goedkeuringsbesluit wordt gesteld:

“Het RUP heeft tot doelstelling het herbestemmen van een hoevesite in natuurgebied naar landbouwgebied, en het scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden en functieverbreiding;

(...)

Het RUP Hof ter Coutere zorgt enerzijds dat de landbouwactiviteiten op het bestaande landbouwbedrijf leef- en werkbaar blijven door ruimere mogelijkheden te voorzien. Anderzijds beoogt dit RUP een goede en leefbare relatie tussen de landbouwactiviteiten en de aanpalende woonwijk. Door gebruik te maken van groenbuffers en een overdruk waarbinnen geen nieuwe stallen of mestopslag mag plaatsvinden, wordt de hinder voor de omwonenden tot een minimum beperkt. Daarenboven zorgt het RUP via het gebruik van zichtassen, bouwvrij gebied en specifieke voorschriften dat de cultuurhistorische waarde van de hoeve gewaarborgd wordt. Voorliggend RUP voorziet dus in een goede ruimtelijke ordening van de hoeve en zijn ruimere omgeving”.

Het bij het voornoemde uitvoeringsplan horende bestemmingsplan maakt een onderscheid tussen vier zones:

- zone 1 (oranje): agrarisch gebied, omvat merkwaardige gebouwen; in deze zone zijn de functies en de bouwwerken toegestaan die met de omgeving en de erfgoedwaarde verenigbaar zijn: zowel landbouwactiviteiten als toeristisch-recreatieve plattelandsactiviteiten;
- zone 2 (geel): de ruimere omgeving rond de hoeve, agrarisch gebied waarin de functies en de bouwwerken toegestaan zijn in functie van de landbouwexploitatie, met nabestemming natuurgebied bij stopzetting van de exploitatie;
- zone 3 (groen): de omgeving van de walgracht, bouwvrij natuurgebied;
- zone 4 (grijs): zone voor de toegangsdreef.

9. Op 14 april 2008 stelt de gemeenteraad van de stad Harelbeke voor het gebied gelegen tussen Bavikhove en Hulste en het gebied gelegen onder Bavikhove het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste” voorlopig vast. Het plangebied van het laatstgenoemde ontwerpplan eindigt ten zuiden aan de noordelijke grens van het plangebied van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Hof ter Coutere”.

De percelen gelegen ten westen en ten oosten van de hoeve “Hof ter Coutere” krijgen in het ontwerpplan “Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste” de bestemming natuurgebied. De percelen gelegen ten noorden van de hoeve “Hof ter Coutere”, aan de overzijde van de Vaarnewijkbeek, krijgen in het

laatstgenoemde ontwerpplan de bestemming “agrarisch gebied”, met deels de overdruk “bouwvrij gebied” en deels de overdruk “bekenlandschap”.

10. Van 28 april 2008 tot 26 juni 2008 wordt over het ontwerpplan een openbaar onderzoek gehouden.

De verzoekende partijen dienen een bezwaarschrift in, waarin zij er op wijzen dat hun hoeve volgens het geldende gemeentelijk ruimtelijk structuurplan de nodige toekomstperspectieven moeten worden geboden. Volgens de verzoekende partijen dienen, om het betrokken structuurplan correct uit te voeren, de 10 ha in de omgeving van de Vaarnewijkbeek waarvan hun bedrijf gebruik maakt, uit de bestemming natuurgebied te worden gehaald. De verzoekende partijen menen ook dat natuurgebied hier niet op zijn plaats is aangezien de Vaarnewijkbeek op provinciaal niveau niet geselecteerd is als natuurverbindingsgebied en bijgevolg niet aanzien wordt als natuuraandachtzone op bovenlokaal niveau. De verzoekende partijen wijzen er op dat de omgeving van de Vaarnewijkbeek op de kaart met de gewenste agrarische structuur, opgemaakt door de afdeling Land, aangeduid is als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving en noch in het Vlaams Ecologisch Netwerk, noch in het integraal verwevings- en ondersteunend netwerk is opgenomen.

11. Op 16 juli 2008 verleent de GECORO een voorwaardelijk gunstig advies over het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste”.

De GECORO verwerpt het bezwaarschrift van de verzoekende partijen, waarbij zij onder meer het volgende overweegt:

“- natuurgebied schrappen => ongegrond

In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is er geen sprake van bestemmingen op of rond de hoevesite. Er staat evenmin aangegeven dat de huiskavel agrarisch gebied wordt voor het actieve landbouwbedrijf. Het GRS geeft enkel de noodzaak tot garanties voor het functioneren van het landbouwbedrijf (met name oplossen zonevreemde problematiek) en het behoud van de historische hoevesite aan. Die hoevesite is geen onderwerp van dit RUP.

- Vaarnewijkbeek in hoger niveau => ongegrond

Eenzijds is de Vaarnewijkbeek ingekleurd als natuurgebied op het gewestplan, wat betekent dat er toch enig bovenlokaal belang is. Het

gewestplan wordt bij ontstentenis van een RUP immers nog altijd gebruikt voor het beoordelen van aanvragen van stedenbouwkundige vergunningen. Anderzijds komt het de stad toe om elementen van lokaal belang te selecteren (subsidiariteitsbeginsel). Dit werd tevens ooit al aangegeven in de documenten over de afbakening van de agrarisch-natuurlijke structuur in het buitengebied, uitgevoerd door het gewest.

- Gas kaart => ongegrond

De gewenste agrarische structuur van de vroegere afdeling Land van Ainal is geen referentie voor het bepalen of het gebied natuurwaarde heeft of niet, het is immers een 'gewenste' structuur. Het is daarenboven niet aan afdeling Land om de ruimtelijke structuur op lokaal niveau uit te stippelen. Bovendien mag men niet enkel dergelijk sectorplan bekijken, voor de volledigheid zou een plan met de gewenste natuurlijke structuur van de desbetreffende afdeling ernaast moeten liggen. Er kunnen immers verschillende ruimteclaims op één gebied liggen.

- Gewest VEN => ongegrond

Het is niet omdat een gebied niet aangeduid is als VEN of IVON gebied dat het geen natuurwaarde heeft. Enkel elementen van bovenlokaal belang worden door het gewest afgebakend in dergelijke gebieden en zegt niets over de lokale structuren.

In de biologische waarderingskaart wordt de Vaarnewijkbeek als een complex van minder waardevolle, waardevolle en zeer waardevolle elementen aangegeven. Het gebied wordt opgenomen als VEN-waardig. Er kan niet ontkend worden dat de Vaarnewijkbeekvallei natuurlijke waarden bevat. Dit werd bevestigd door opname in het gewestplan, waar de stedenbouwkundige bestemming natuurgebied werd ingekleurd".

12. Op 10 november 2008 stelt de gemeenteraad van de stad Harelbeke het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan "Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste" definitief vast. Dit is het tweede bestreden besluit.

Wat de percelen gelegen rond de hoeve "Hof ter Coutere" betreft, bevat het definitief vastgestelde uitvoeringsplan geen wijzigingen ten opzichte van het ontwerpplan.

13. Op 19 maart 2009 keurt de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan "Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste" goed, zij het dat goedkeuring wordt onthouden aan de bewoordingen "met nabestemming natuurgebied" in bestemmingszone 6. Dit is het eerste bestreden besluit.

14. Bij arrest nr. 208.346 van 21 oktober 2010 verwerpt de Raad van State het beroep tot nietigverklaring ingesteld door de verzoekende partijen

tegen “het Besluit van de Bestendige Deputatie van de Provincie West-Vlaanderen dd. 3.07.2008, houdende goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Hof ter Coutere’ van de stad Harelbeke (...), hetwelke Besluit gepubliceerd werd in het Belgisch Staatsblad op 18/08/2008 en, voor zoveel als nodig, van de aldus goedgekeurde beslissing van de Gemeenteraad van Stad HARELBEKE dd. 07/04/2008 houdende definitieve vaststelling van het RUP ‘Hof ter Coutere’”, in zoverre het “welbepaalde normatieve voorschriften, zijnde het verordenend voorschrift n° 15 in de mate dat volgens de toelichting de mogelijkheden voor landbouwverbreding niet toegekend worden, het verordenend voorschrift n° 16 dat bij stopzetting van de landbouwactiviteiten de zone n° 2 bestemd wordt als natuurgebied alsook van het verordenend voorschrift n° 17 in de mate waarin het betrekking heeft op de nabestemming (en) de verordenende voorschriften n° 23 t.e.m. 28 die voorzien in de bestemming van een zone 3 als natuurgebied”, betreft.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

15. De verwerende partijen voeren in de memories van antwoord aan dat de verzoekende partijen het rechtens vereiste belang ontberen aangezien de gevorderde vernietiging hen geen voordeel of nut kan opleveren daar dit enkel een terugkeer zou betekenen naar de gewestplanbestemming natuurgebied voor de percelen in de omgeving van hun hoeve. De tweede verwerende partij wijst er op dat er in hoofde van de “bevoegde overheden” geen rechtsplicht bestaat om de gronden van de verzoekende partijen in te kleuren als agrarisch gebied. De tweede verwerende partij stelt dat het enige middel steunt op de voornoemde rechtsplicht en stelt dat ze de ongegrondheid van dit middel zal aantonen en daarmee tegelijkertijd het gebrek aan belang van de verzoekende partijen.

16. De tweede verwerende partij voert als exceptie aan dat de door de verzoekende partijen gewenste uitvoering van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Harelbeke had moeten gebeuren in het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Hof ter Coutere” en dat, aangezien de verzoekende partijen dit uitvoeringsplan niet hebben bestreden, niet kan worden aanvaard dat

ze het thans bestreden uitvoeringsplan gebruiken als “kapstok” voor een betwisting die ze hadden kunnen en moeten voeren naar aanleiding van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Hof ter Coutere”.

17. In de memorie van wederantwoord stellen de verzoekende partijen dat de redenering van de verwerende partijen de deur openzet voor willekeur, aangezien de planologische overheid in die hypothese nooit door een rechter gecontroleerd kan worden. De verzoekende partijen menen ook dat de argumentatie van de tweede verwerende partij doet blijken van een cirkelredenering door de ontvankelijkheid te koppelen aan de gegrondheid.

18. Anders dan de verwerende partijen voorhouden, kan de vernietiging van de bestreden besluiten de verzoekende partijen wel degelijk een voordeel opleveren, nu de heroverweging van het bestreden plan door de bevoegde overheid kan leiden tot de door de verzoekende partijen gewenste bestemming voor de percelen in de omgeving van hun hoeve. Aan die vaststelling wordt geen afbreuk gedaan door het feit dat er voor de “bevoegde overheden” geen rechtsplicht bestaat om de gronden van de verzoekende partijen in te kleuren als agrarisch gebied. Hetgeen de tweede verwerende partij aanvoert over de inhoud van het enig middel hangt samen met de beoordeling van de grond van de zaak hierna.

19. De onder het randnummer 16 aangevoerde exceptie mist feitelijke grondslag aangezien de verzoekende partijen het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Hof ter Coutere” van de stad Harelbeke voor de Raad van State hebben aangevochten (randnummer 14) en kan om die reden alleen al niet worden aangenomen.

20. De excepties worden verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

Enig middel

Standpunt van de partijen

21. In het enig middel wordt de schending aangevoerd van de artikelen 19, § 3 en § 5 en 48, § 2 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (hierna: DRO), van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Harelbeke door de bestendige deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen goedgekeurd op 26 mei 2005 en van het algemeen motiveringsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Volgens de verzoekende partijen blijkt uit de onder het randnummer 4 aangehaalde passage van het richtinggevend gedeelte van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Harelbeke dat de bevoegde overheid het waardevol karakter van hun hoeve onderstreept en beklemtoont dat aan de hoeve toekomstmogelijkheden moeten worden geboden om ze van uitdoving te sparen en het normaal, op een concurrentiële wijze functioneren ervan te garanderen. Volgens de verzoekende partijen behelst het in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan gebruikte woord “toekomstperspectieven” dat hun bedrijf geen kunstmatige zware handicap mag hebben ten opzichte van andere bedrijven, gezien de constellatie van de vrije markteconomie en de sector die het al zeer moeilijk heeft. De verzoekende partijen erkennen dat in de bedoelde passage de klemtoon op de gebouwen wordt gelegd, maar menen dat niet kan worden ontkend dat een landbouwbedrijf onmogelijk kan functioneren als een enclave binnen natuurgebied. Volgens hen moet impliciet uit de voornoemde bepalingen van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan reeds worden afgeleid dat ook de onmiddellijke omgeving voor de landbouw moet kunnen worden gebruikt.

De verzoekende partijen onderstrepen dat in de onder het randnummer 6 aangehaalde passage van het richtinggevend gedeelte van het

gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Harelbeke hun hoeve correct wordt gesitueerd als grenzend aan de Vaarnewijkbeekvallei. Zowel de hoeve als de landerijen langs de hoeve zijn hoger gelegen en kunnen bijgevolg niet als deel uitmakend van de beekvallei beschouwd worden. De verzoekende partijen stellen dat de laatstgenoemde passage van het richtinggevend gedeelte expliciet bepaalt dat de opoffering van een deel van de vallei, dus niet de hoeve, noch de hoger gelegen landerijen palend aan de hoeve, gecompenseerd moet worden.

De verzoekende partijen vervolgen dat de voornoemde passages uit het richtinggevend gedeelte van het geldende structuurplan niet los gezien kunnen worden van de bij dat structuurplan gevoegde plannen. Essentieel is voor de verzoekende partijen de kaart nummer 16 waarop de gewenste ruimtelijke structuur van het open ruimtegebied rond Hulste De Leieband ter hoogte van het buitengebied wordt weergegeven, dit is de afbeelding bedoeld in het randnummer 5. Volgens de verzoekende partijen zijn op deze kaart drie van hun percelen die ten westen bij hun hoeve aansluiten ingekleurd als “grondgebonden en grondloze land- en tuinbouw als hoofdgebruiker”. Vijf percelen langs de Vaarnewijkbeek worden ingekleurd als “beekvalleien uitbouwen tot ecologisch waardevolle groene linten”. De hoeve zelf wordt beschreven als “Selectie van hoeve als waardevol gebouw lokaal puntrelict”.

Volgens de verzoekende partijen kan uit de samenlezing van de voornoemde passages van het richtinggevend gedeelte met het voornoemde bij het geldende structuurplan gevoegde plan niet anders worden afgeleid dan dat er voor de interpretatie van het richtinggevend gedeelte een onderscheid moet worden gemaakt tussen drie elementen: de grondgebonden en grondloze land- en tuinbouwzone, de historische hoeve en de beekvallei.

Daarbij stipuleert het richtinggevend gedeelte uitdrukkelijk dat het natuurgebied om de beekvallei moet worden herbekeken. Het richtinggevend gedeelte, samen gelezen met de grafische plannen die bij het geldende structuurplan zijn gevoegd, laat aan duidelijkheid niets te wensen over: aan de hoeve van de verzoekende partijen moet een toekomst geboden worden en wel in die mate dat het een leefbaar bedrijf moet worden. In die zin wordt erkend dat de inkleuring als natuur niet spoort met de verdere uitbating van het bedrijf.

Door de opname in natuurgebied van de voornoemde drie percelen gelegen ten westen van de hoeve is van een leefbaar bedrijf, dat zelfs - zoals gestipuleerd in het geldende structuurplan - zou kunnen uitbreiden, geen sprake. Het is immers onmogelijk om de veestapel in de onmiddellijke omgeving van de boerderij te weiden.

In het richtinggevend gedeelte wordt dan ook uitdrukkelijk gestipuleerd dat delen van de Vaarnewijkbeekvallei een andere bestemming dan “natuur” moeten krijgen. Daarom wordt voorzien in natuurcompensatie.

Volgens de verzoekende partijen kan niet naar redelijkheid en recht worden beweerd dat het richtinggevend gedeelte enkel een “verkleuring” van de hoevegebouwen vooropstelt. Dit om diverse redenen:

- vooreerst is er op de hofplaats nooit enig natuurelement aanwezig geweest, de hoeve werd daar reeds gebouwd lang voor er van gewestplannen, laat staan van natuurgebied, sprake was; als het richtinggevend gedeelte uitdrukkelijk voorziet in natuurcompensatie, kan dit niet zijn voor het “verkleuren” van de hofplaats, maar wel voor het “opofferen” van open ruimtegebied aan de landbouw;
- op de grafische voorstelling wordt een ruim deel van de onmiddellijke omgeving van de boerderij als landbouwgebied ingekleurd;
- een landbouwbedrijf kan geen toekomstperspectieven geboden worden door louter toe te laten dat de bebouwing wordt gemoderniseerd, als men meteen stipuleert dat ongeveer een derde van de totale cultuurgrond van de hoeve, wanneer deze landerijen dan nog in de onmiddellijke omgeving van de hoeve zijn gelegen, als natuurgebied wordt ingekleurd;
- uit het richtinggevend gedeelte, samen gelezen met de grafische plannen, moet worden afgeleid, niet alleen dat het gele gebied aan de landbouw toekomt, maar ook dat voor een deel van de vallei in natuurcompensatie wordt voorzien.

Voor de verzoekende partijen is het onmiskenbaar dat het bestreden uitvoeringsplan niet spoort met het richtinggevend gedeelte van het geldende structuurplan. De stad kon alleen afwijken van het richtinggevend gedeelte “omwille van onvoorziene ontwikkelingen van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten of omwille van dringende sociale, economische of budgettaire redenen”. Er zijn evenwel geen

ontwikkelingen van de ruimtelijke behoeften, noch dringende sociale, economische of budgettaire redenen voorhanden die zouden verantwoorden dat de toekomstmogelijkheden van het bedrijf van de verzoekende partijen zouden worden beperkt, wel integendeel. De verzoekende partijen wijzen er op dat in geen van de beide bestreden besluiten een spoor terug te vinden is van een “uitgebreide” motivering omtrent een afwijking.

De verzoekende partijen besluiten dat het bestreden uitvoeringsplan geen correcte uitvoering is van het geldende gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. In die zin zijn de artikelen 19, §§3 en 5 DRO en 48, §2 DRO geschonden.

22. In de memorie van antwoord stelt de eerste verwerende partij dat de percelen in de omgeving van de boerderij van de verzoekende partijen sinds meer dan dertig jaar ongewijzigd ingekleurd zijn als natuurgebied en als zodanig worden bewerkt. De eerste verwerende partij wijst er op dat de verzoekende partijen erkennen dat de gronden gelegen binnen natuurgebied slechts een derde vormen van het totale areaal van hun landbouwbedrijf en dat ook de gronden gelegen binnen natuurgebied verder kunnen worden gebruikt als wei- of akkerland.

De eerste verwerende partij wijst er op dat het geldende structuurplan in de ontwikkeling van de Vaarnewijkbeek als groene corridor voorziet. Enkel voor het eigenlijke Hof ter Coutere, dit zijn de historische hoevegebouwen met de onmiddellijke omgeving, werd een uitzondering gemaakt. Die uitzondering, uitgewerkt in het speciaal daartoe opgestelde gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Hof ter Coutere”, strekte er volgens de eerste verwerende partij uitsluitend toe de renovatie en de verdere exploitatie van de boerderij mogelijk te maken, maar strekt er allerm minst toe de vele hectaren grond in de ruime omgeving van de boerderij om te vormen van natuurgebied in agrarisch gebied.

De eerste verwerende partij wijst er op dat de onder het randnummer 6 aangehaalde passage van het richtinggevend gedeelte van het geldende structuurplan geen betrekking heeft op de hoeve van de verzoekende

partijen, doch op een andere hoeve die gelegen is ten noorden van de Vaarnewijkbeek.

Volledigheidshalve wijst de eerste verwerende partij er op dat de door de verzoekende partijen geëxploiteerde percelen gelegen ten noorden van de Vaarnewijkbeek volwaardig agrarisch gebied zijn gebleven.

23. In de memorie van antwoord stelt de tweede verwerende partij dat door het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Hof ter Coutere” alle richtinggevende bepalingen van het geldende structuurplan met betrekking tot de hoeve van de verzoekende partijen werden uitgevoerd. Dat dat uitvoeringsplan “Hof ter Coutere” geen of weinig toekomstperspectieven zou bieden voor het bedrijf is voor de tweede verwerende partij een loze bewering, zodat het middel moeilijk anders gezien kan worden dan als een pure opportuniteitsbetwisting.

24. In de memorie van wederantwoord stellen de verzoekende partijen dat het beleid niet consequent is wanneer de gebouwen agrarisch bestemd worden zonder dat de omliggende weiden en/of landerijen agrarisch zijn. Volgens de verzoekende partijen blijkt uit de onder het randnummer 7 aangehaalde passage van het richtinggevend gedeelte dat het geldende structuurplan verder gaat dan het garanderen van een toekomst voor de gebouwen van hun hoeve en ook de omliggende gronden viseert. Uit dezelfde passage, en meer bepaald uit de zinsnede dat “de opmaak van (een) R.U.P.(’s) op korte termijn noodzakelijk zijn”, blijkt dat de opsteller van dat structuurplan niet voor ogen had dat het probleem van hun hoeve noodzakelijkerwijze met één uitvoeringsplan opgelost moest worden.

Volgens de verzoekende partijen blijkt uit de onder het randnummer 4 aangehaalde passage van het richtinggevend gedeelte van het geldende structuurplan en meer bepaald uit de zinsnede “deze optie laat tevens toe om de gebouwen aan te passen en eventueel uit te breiden” dat niet enkel de situatie van de gebouwen in ogenschouw werd genomen.

De verzoekende partijen wijzen er op dat bij het tot stand komen van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Hof ter Coutere” er geen bezwaren over de aangrenzende gronden in aanmerking werden genomen omdat

deze zouden worden opgenomen in het in onderhavige zaak bestreden uitvoeringsplan.

De verzoekende partijen besluiten dat met het voormelde uitvoeringsplan “Hof ter Coutere” alleen geen gevolg is gegeven aan de overwegingen in het geldende structuurplan.

25. In de laatste memorie voeren de verzoekende partijen aan dat de afbeelding bedoeld onder het randnummer 5 geen vrijblijvende of illustratieve schets is, temeer daar deze spoort met concrete, pertinente, duidelijke, uitdrukkelijke en ondubbelzinnige beleidsdoelstellingen van het geldende gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

Beoordeling

26. Het toentertijd geldende artikel 19 DRO luidt onder meer als volgt:

“§ 1. Ieder ruimtelijk structuurplan bevat een bindend, een richtinggevend en een informatief gedeelte.

§ 2. Bij het opmaken van een ruimtelijk structuurplan duidt de instantie die het plan definitief vaststelt de onderdelen ervan aan die bindend zijn.

(...)

Voor het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan zijn deze onderdelen bindend voor de gemeente en voor de instellingen die eronder ressorteren.

§ 3. Het richtinggevend gedeelte van een ruimtelijk structuurplan is het deel van het ruimtelijk structuurplan waarvan een overheid bij het nemen van beslissingen niet mag afwijken, tenzij omwille van onvoorziene ontwikkelingen van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten of omwille van dringende sociale, economische of budgettaire redenen. De uitzonderingsgronden voor een afwijking worden uitgebreid gemotiveerd. Ze mogen in geen geval een aanleiding zijn om de duurzame ruimtelijke ontwikkeling, de ruimtelijke draagkracht en de ruimtelijke kwaliteit van welk gebied ook in het gedrang te brengen.

Dit deel bevat ten minste:

1° de doelstellingen en de prioriteiten inzake ruimtelijke ontwikkeling;

2° een beschrijving van de gewenste ruimtelijke structuur uitgaande van de bestaande ruimtelijke structuur en van behoeften en gevolgen op economisch, sociaal, cultureel en agrarisch gebied, en op gebied van mobiliteit, natuur en milieu, met inbegrip van veiligheid (...).

3° de maatregelen, middelen, instrumenten en acties tot uitvoering van het ruimtelijk structuurplan”.

27. De opmerking van de eerste verwerende partij dat de onder het randnummer 6 aangehaalde passage van het richtinggevend gedeelte van het geldende gemeentelijk ruimtelijk structuurplan geen betrekking heeft op de hoeve van de verzoekende partijen, die door de verzoekende partijen noch in de memorie van wederantwoord, noch in de laatste memorie wordt beantwoord, dient te worden bijgetreden.

28. Bij de implementatie van het richtinggevend gedeelte van een ruimtelijk structuurplan in een ruimtelijk uitvoeringsplan en voornamelijk bij het onderwerpen van een perceel aan een voorschrift van bestemming, inrichting en/of beheer, beschikken de bevoegde overheden over een ruime beoordelingsbevoegdheid. Wanneer een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt vastgesteld in uitvoering van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, is de Raad van State in de uitoefening van zijn wettigheidscontrole enkel bevoegd na te gaan of de bevoegde overheid bij de uitoefening van deze bevoegdheid is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij die correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.

29. Er moet worden vastgesteld dat het landbouwareaal van de verzoekende partijen zich uitstrekt ten noorden en ten zuiden van de Vaarnewijkbeek. De verzoekende partijen spreken de opmerking van de eerste verwerende partij niet tegen dat hun percelen gelegen ten noorden van de Vaarnewijkbeek na het aannemen van het bestreden uitvoeringsplan volwaardig agrarisch gebied zijn gebleven.

30. De verzoekende partijen menen dat door de verwerende partijen zonder motivering werd afgeweken van het richtinggevend gedeelte van het geldende gemeentelijk ruimtelijk structuurplan door drie percelen gelegen langs de zuidzijde van de Vaarnewijkbeek, die ten westen bij hun hoeve aansluiten, te bestemmen tot natuurgebied.

31. Met de eerste verwerende partij moet worden vastgesteld dat door de percelen gelegen langs de zuidzijde van de Vaarnewijkbeek te

bestemmen tot natuurgebied uitvoering wordt gegeven aan het bindend gedeelte van het geldende gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Harelbeke, waarin de Vaarnewijkbeek binnen de natuurlijke structuur geselecteerd is als lokale ecologische verbinding.

32. Uit de onder de randnummers 4 en 7 aangehaalde overwegingen van het richtinggevend gedeelte van het geldende gemeentelijk ruimtelijk structuurplan volgt dat voor het “Hof ter Coutere” een oplossing gezocht diende te worden voor de zonevreemdheid van de hoeve, dat deze hoeve toekomstperspectieven diende te worden gegeven en dat de hoeve gevrijwaard diende te worden van uitdoving. Overeenkomstig die overwegingen werd het op 3 juli 2008 door de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen goedgekeurde gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Hof ter Coutere” (randnummer 8) vastgesteld.

Anders dan de verzoekende partijen voorhouden, vloeit uit deze overwegingen geen verplichting voort om in het bestreden uitvoeringsplan de drie voornoemde percelen uit het natuurgebied te lichten en ze een agrarische bestemming te verlenen. Dergelijke verplichting volgt evenmin uit de bij het geldende structuurplan horende afbeelding bedoeld in het randnummer 5. De afbeelding betreft een schets van de gewenste ruimtelijke structuur. Uit het feit dat op deze schets het perceel met het “Hof ter Coutere” en de omliggende percelen ingekleurd zijn als “grondgebonden en grondloze land- en tuinbouw als hoofdgebruiker”, volgt geen verplichting om de drie voornoemde percelen in een uitvoeringsplan een agrarische bestemming te geven.

33. Het uitgangspunt van het middel, als zou door de drie percelen te bestemmen tot natuurgebied afgeweken zijn van het richtinggevend gedeelte van het geldende gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, faalt. Het blijkt bijgevolg niet dat de aangevoerde rechtsregels of beginselen geschonden zouden zijn.

34. Het enig middel wordt verworpen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partijen worden verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro, elk voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van vierentwintig juni 2011, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Roger Stevens,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Roger Stevens